

Stručni rad

UČINKOVIT RAD U NASTAVI TALIJANSKOG JEZIKA

Miranda Majcan Rajković, profesorica talijanskog jezika
Srednja škola Izola, Izola, Slovenija

Sažetak

Prilikom podučavanja stranog jezika, osim ostvarivanja ciljeva definiranih u kurikulumu, nastavnik treba poticati učenike da aktivno koriste jezične vještine i razumiju strani jezik. Cilj nastave stranih jezika je razviti one sposobnosti koje omogućuju učeniku da prenosi i prima informacije na stranom jeziku, sposobnost razumijevanja interkulturalnog i korištenja jezika u odgovarajućim okolnostima. Ključno je da učitelj koristi učinkovite metode kojima učenici razvijaju četiri ključna elementa: govor, pisanje, čitanje i slušanje. To znači razvijanje sposobnosti razumijevanja i čitanja tekstova na stranom jeziku, razumijevanja glavnih ideja i detalja, jasne i tečne komunikacije na stranom jeziku s odgovarajućim izgovorom, sudjelovanja u dijalozima, razvijanja pisanih vještina, stjecanja i korištenja odgovarajućeg vokabulara i pridržavanja gramatičkih pravila, učenja o talijanskoj kulturi (običaji, povijest, umjetnost, . . .), razumijevanja i tumačenje govornog jezika u različitim kontekstima i, na kraju, ali ne najmanje važno, korištenje jezika u svakodnevnom životu, npr, ... kupovina u trgovini, putovanja, kod liječnika. U ovom članku predstavljam ostvarenje ciljeva stranih jezika u nastavi talijanskog jezika prema načelima formativnog praćenja, što svakako pridonosi većoj učinkovitosti lekcija. U uvodu predstavljam elemente formativnog praćenja. Želio bih nastaviti s predstavljanjem praktičnih primjera na satovima talijanskog jezika. Zaključno, iznosim vlastita zapažanja u vezi s lekcijama talijanskog jezika u skladu s formativnim načelima praćenja.

Ključne riječi: formativno praćenje, proces učenja, talijanski, srednji škola

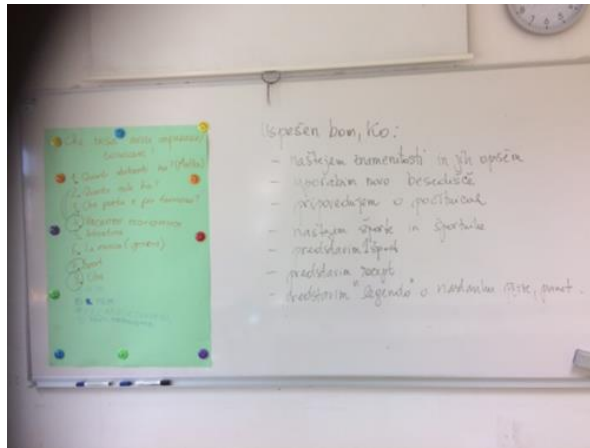
1. Uvod

Prvi put sam se susrela s formativnim pristupom nastavi u sklopu projekta Objem, a zatim sam produbila svoje znanje u razvojnom zadatku Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoljetje. Redovito provodim formativno praćenje u razredu. Odlučila sam se uglavnom zbog mojih učenika. Željela sam da zajedno planiramo proces učenja i tako postanemo bolje motivirani, aktivni, odgovorni za učenje, da izgradimo dobre odnose i posljedično budemo opušteniji i da steknemo bolji uvid u naše znanje. U takvim razredima rad se uglavnom odgađa za učenika. Učitelj više nije transporter znanja, već moderator koji usmjerava učenike na stjecanje znanja. U takvom organiziranom pedagoškom procesu usmjereni smo na redovito prikupljanje informacija o napretku učenika tijekom učenja i poučavanja. Svrha formativnog praćenja je razumjeti kako učenici razumiju gradivo, što znaju i što im je potrebno za poboljšanje učenja. Suština formativnog praćenja je da učenici preuzmu kontrolu nad svojim učenjem i znanjem u svoje ruke. Formativno praćenje sastoji se od sljedećih elemenata: aktivacija predznanja, zajedničko postavljanje ciljeva i kriterija uspješnosti, planiranje aktivnosti koje vode prema postavljenim ciljevima, prikupljanje dokaza o učenju i napretku, povratna informacija, samo vrednovanje i vršnjačko vrednovanje. Ti se koraci međusobno isprepliću, usko su povezani i ne idu jedan bez drugog.

2. Nastava talijanskog jezika prema načelima formativnog praćenja

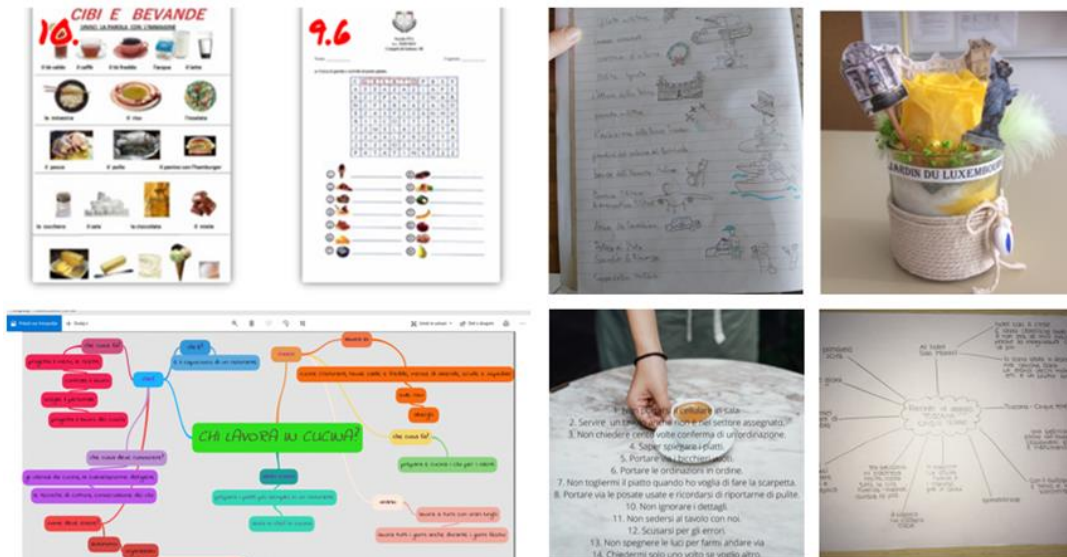
Prije rasprave o sadržaju učenja potrebno je saznati prethodno znanje učenika, pa se učenike potiče da obнове i primijene svoja znanja, iskustva i vještine o sadržaju učenja kojim će se baviti. Aktivacija prethodnog znanja, kao svojevrsnog mosta, povezuje postojeće znanje s novim informacijama. O tome ovisi kako organiziramo nastavu. Obično se odvija prije razmatranja novih sadržaja za učenje. Na raspolaganju su nam razne tehnike i strategije: crtanje misaonog uzorka, brainstorming, tablica plus-minus – zanimljivo, ulazne listiće, strategija ŽN-a, intervjuiranje kolega iz razreda o onome što već znaju o temi, stvaranje popisa s ključnim riječima, crtanje, predstavljanje vašeg prethodnog znanja ispred učionice, objavljivanje na paletu, odgovori na pitanja, nedovršene rečenice, pitanja u krugu, rješavanje problema na svoj način, rješavanje kvizova, prepoznavanje pogrešaka itd.

Prilikom planiranja nastave polazimo od ciljeva učenja u kurikulumu. Te ciljeve pojednostavljujemo u jednostavniji jezik i jezik razumljiv studentima, pa ih pretvaramo u svrhe i mjerila. S namjerama izražavamo ono što učenik treba postići. To su ciljevi koje učitelj želi postići podučavanjem određenog sadržaja za učenje. Namjere nam govore koje vještine i znanja učenik treba steći na kraju procesa učenja, a kriteriji izvedbe su ono što trebamo učiniti, znati koje vještine trebamo savladati kako bismo bili uspješni. Kada podučavaju talijanski jezik, kriteriji se uvijek formuliraju zajedno s učenicima u učionici, zapisani na plakatu ili bilježnici tako da ih učenici uvijek imaju pri ruci. Ovi kriteriji su osnova za praćenje napretka učenika, planiranje aktivnosti u razredu, pružanje kvalitetnih povratnih informacija, stručno vrednovanje i samo vrednovanje.

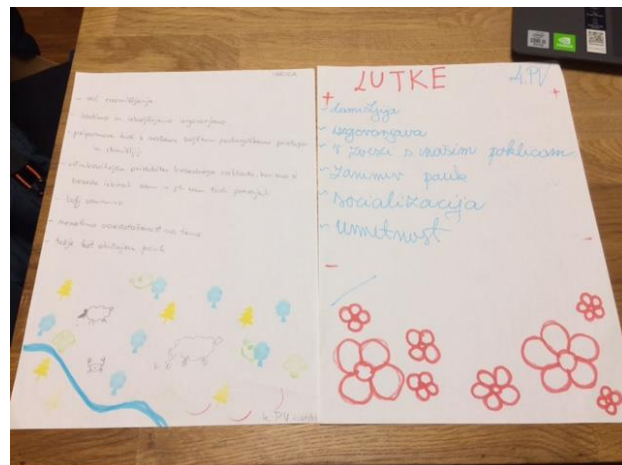
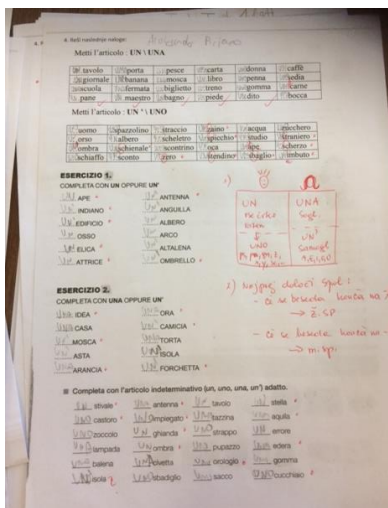
Slika 1.: Postavljanje ciljeva i kriterija izvedbe

U formativnom praćenju važno je da učenici pokažu svoje znanje na različite načine. Polazimo od činjenice da se učenici međusobno razlikuju po prethodnom znanju, motivaciji i stilu učenja. Dokazi nam govore u kojoj je mjeri učenik postigao kriterije uspješnosti, u kojoj mjeri razumije sadržaj učenja ili što mu je potrebno za daljnje poboljšanje. Prikupljamo dokaze u svim fazama procesa učenja. Priručnik za učitelje [2] pruža tri skupine dokaza. Prva skupina uključuje dokaze izvedene iz intervjua tijekom nastave. To su pitanja i odgovori, intervjui, okrugli stolovi, samo vrednovanje, stručna procjena. U drugoj skupini, dokazi izvedeni iz opažanja kao što su razvoj koncepata, studentska provedba aktivnosti. I treća skupina uključuje proizvode. To mogu biti fotografije, dijagrami, izvješća itd. Na satovima talijanskog učenici pokazuju svoje razumijevanje na različite načine: snimanje videa, dramatizacija, PPT, fotografija, proizvod, letak, plakat, stripovi, napravljena društvena igra, čestitka, pozdrav, vremenska crta, plan putovanja, zapis razmišljanja nakon aktivnosti, izvješće o timskom radu, priprema jela prema receptima, sažeto bilježenje, ključni podaci izvučeni iz teksta, odgovori na pitanja, pretvaranje teksta u drugi format (npr. promjena perspektive, govornici itd.) ili vrsta teksta misaoni obrazac, pantomima, zapis dijaloga, opis aktivnosti ili iskustava, novinski članak ili papir za časopis, pismo, e-pošta, životopis, obnova, priča, bajka, poezija, letak, brošura, reklamni oglas, govorna prezentacija,... Dokazi također uključuju dokaze izvedene iz promatranja učenika od strane nastavnika u njegovom planiranju i provedbi aktivnosti, sudjelovanja u grupnim ili parovima te korištenja digitalnih kompetencija. Prikupljanje dokaza važno je ne samo za učenika, već i za učitelja, jer mu omogućuje da stekne uvid u učinkovitost svog rada, korištene metode poučavanja, oblike, pristupe. Na taj način prepoznaje kada je uspješan i što bi se moglo dodatno poboljšati u njegovom poučavanju.

Slika 2: Dokaz učenja

Povratne informacije izvedene su iz formuliranih kriterija uspješnosti, koje smo razvili zajedno sa studentima. Možemo ga priopćiti kao podsjetnik, objašnjenje, komentar, primjer, savjet, ... u pisanom ili usmenom obliku. Pruža i učiteljima i učenicima uvid u to koliko dobro razumiju određeni sadržaj određenog sadržaja učenja. Vodi polaznike prema napretku i usavršavanju, pomaže im prepoznati praznine u znanju, razumijevanju i odgovara na pitanje: Gdje sam na tom putu prema svom cilju? Što čini dobro za mene, što čini manje za mene? Povratne informacije od učitelja vode ga u planiranju procesa učenja ili u prilagodbi njegovog podučavanja. Povratne informacije bit će učinkovite samo ako ispunjavaju određene kriterije. Biti mora konkretan, koristan i pravovremen, usmjeren na zadatke i reflektirajući. Trebao bi se dati u tehnici sendviča, koju karakteriziraju tri elementa: pohvala, konkretni prijedlozi za poboljšanje i poticanje za budućnost. Povratne informacije odvijaju se u različitim smjerovima: od učitelja do učenika, od učenika do učitelja, od učenika do učenika i kao samovrednovanje.

Slika 3: Povratne informacije

U samovrednovanju učenik ocjenjuje vlastiti rad, napredak, razumijevanje ili određuje koliko je uspješan u učenju. U tu svrhu nastavnik učeniku nudi različite instrumente, kao što su listići za samoocjenjivanje, razmišljanja, dnevnici, samoocjenjivanje zadataka,...

4.Literatura

- [1] Holcar Brunauer A., Kregar, S. Glas učenca in formativno spremljanje. URL: <https://dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-LELS2NHG/94477090-3044-4f9d-855c-5835b71c937c/PDF> (22.9.2023)
- [2] Holcar Brunauer A., Bizjak C, Cotič Pajntar J., Novak, L., Borstner M., idr. (2019). Formativno spremljanje v podporo učenju: priručnik za učitelje in strokovne delavce. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.